Noortekeskuste logiraamatu „Noorte Tugila“ statistiliste andmete analüüsi aruanne

Kairi Kasearu, Avo Trumm
TÜ ühiskonnateaduste instituut

Tartu 2017

Sissejuhatus

Noored, kes ei õpi ega tööta (NEET) on pälvinud viimastel aastatel üha suuremat tähelepanu. 2012. aasta Eurofondi raport tõstatas Euroopa tasandil poliitiliselt olulise küsimuse noorte ühiskondlikust kaasatusest. Uuringutulemuste põhjal selgitatakse, kui palju on NEET-noori ning millised on peamised riskitegurid NEET-noore staatuse tekkel. Viie aasta tagune raport tõi esile, et 15-29-aastaste noorte seas on kõige vähem NEET-noori Hollandis (5%) ja enim Bulgaarias (24%), Eesti jäi NEET-noorte osakaalu (15%) poolest Euroopa riikide pingerea keskele.

Eestis läbiviidud uuringud on näidanud, et NEET-noored on väga heterogeenne rühm nii riskitegurite kui ka sotsiaalmajandusliku olukorra poolest (Kasearu ja Trumm 2013). Lisaks on noored see sotsiaalne grupp, kes kõige kiiremini ja tuntavamalt kogevad tööturul toimuvaid muutusi ning ühiskonnas toimuvaid sotsiaalmajanduslikke protsesse. Kui majanduslanguse perioodil moodustasid noormehed NEET-noortest enam kui poole, siis viimastel aastatel on kasvanud pigem neidude osakaal (Eesti Statistikaamet 2017). Üldiselt on viimastel dekaadidel lääneühiskondades suurenevat NEET-noorte arvu põhjendatud üldise ühiskonna muutusega. Selle taga nähakse protsesse, mida võib kirjeldada kui sotsiaalsete riskide individualiseerumist ja elukaare de-institutsionaliseerumist (Ring 2004, Beck 1996, Giddens 1988), mille käigus on indivduaalset otsustamist ja valikuid määravad normid, reeglid ja institutsioonid oma olulisuse kaotanud. Seega loob valikute (eriala, töö vs kool, millal pere luua jne) paljusus ja paindlikkus olukorra, kus noored võivad kaotada sihi ja võime otsustada.

Kuigi Eestis on NEET-noorte arv viimastel aastatel vähenenud (nt vt joonis 11 käesolevas aruandes), on endiselt tegemist sihtrühmaga, kelle kaasamine ja tagasitoomine haridusse või tööturule sisenemise toetamine on oluline nii noore, tema pere, kui ka ühiskonna jaoks laiemalt. Noortekeskuste kaudu elluviidav TUGILA programm on üks viis noorte väljaaitamiseks NEET staatusest.

Alljärgnev analüüs põhineb TUGILA programmis kasutuseloleva logiraamatu seiresüsteemi andmetel. Projekti hankedokumendis on öeldud, et *„… logiraamat on noortekeskuste seiresüsteem, mille abil on võimalik noortekeskustel koguda igapäevast statistikat”* ning *“… logiraamatu mõte on, et kõik noortekeskused koguksid andmeid ühtemoodi ja seega oleksid andmed ka tõlgendatavad sarnaselt ning tulemuseks oleks tõenduspõhine statistika”*. Seega on tegemist andmetega, mis tekivad protsessi käigus ja on pidevas täiendamises, mistõttu andmete analüüsimisel ja tulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada teatavate eripäradega, mis tulenevad logiraamatu põhimõtetest ja tehnilisest lahendusest. Meeles tuleb pidada, et noorte logiraamat on eelkõige noorsootöötajate töövahend, mis on mõeldud noortega tehtava töö hõlbustamiseks ja paremaks dokumenteerimiseks, ning statistliste analüüside teostamine on pigem sekundaarne eesmärk.

Analüüsi aluseks on TUGILA logiraamatusse 2016. aastal kantud andmed. Siiski on maakondade lõikes tulemused esitatud seisuga 28.02.2017.

Programmis osalevate noorte jaotus piirkonna ja faaside lõikes

Esmalt vaatame, kuidas on jaotunud programmis osalevad noored Eesti piirkondade vahel ning mil määral sarnaneb antud jaotus Eesti Statistikaameti Tööjõu-uuringu andmetel arvutatud NEET-noorte jaotusele. Joonisel 1 on esitatud Statistikaameti andmed NEET-noorte jagunemise kohta piirkonna lõikes ning TUGILA programmis osalejate osakaal erinevates piirkondades. NEET-noortest 39% elab Põhja-Eestis (Harjumaa), järgneb Lõuna-Eesti (Jõgevamaa, Tartumaa, Põlvamaa, Viljandimaa, Valgamaa ja Võrumaa) 25%. TUGILA programmis osalejatest on aga ligemale pooled Lõuna-Eesti kuuest maakonnast ning programmis osalejatest ainult 9% on Põhja-Eestist. Lääne-Eesti, Kirde-Eesti ja Kesk-Eesti puhul ilmneb, et NEET-noorte osakaalud ja TUGILA programmis osalejate proportsionaalne jaotu on suhteliselt sarnane. Seega võib järeldada, et TUGILA programm on esimese tegevusaasta jooksul olnud eriti edukas Lõuna-Eestis.

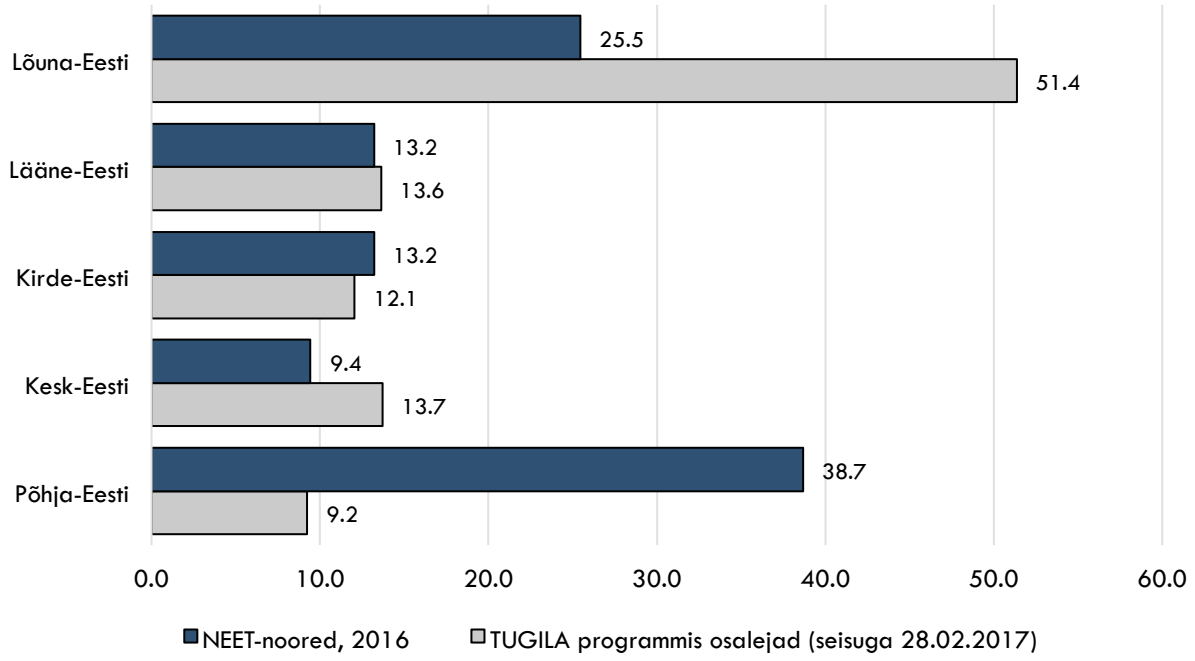

Joonis 1. NEET-noorte ja TUGILA programmis osalejate jaotus piirkondade lõikes, %.

Programmiga liitumine ja selle läbimine on logiraamatus jagatud etappideks: 1. faas on noore leidmine, 2. faas on noore olukorra kaardistamine, 3. faasis toimub töö noorega ning 4. faasis hinnatakse programmi edukust noore staatuse alusel kuue kuu pärast. Joonisel 2 on esitatud TUGILA programmis osalevate noorte jaotus vastavalt faasidele maakondade lõikes, seisuga 21. veebruar 2017. Selleks hetkeks on neljandasse faasi jõudnud 272 noort, mis moodustab 13% kõigist programmis osalevatest noortest. Proportsionaalselt kõige enam noori on 3. ja 4. faasi vahel – 32%, ning veerand noortest on algfaasis. Maakondade lõikes tuleb selgelt esile suhteliselt suur variatiivsus, mis peegeldab sisuliselt seda, kui kaugele on programmiga erinevates keskustes jõutud. Viljandimaa, Raplamaa, Läänemaa ja Hiiumaa on maakonnad, kus programmi tegevustega on alles alustatud, seevastu Valgamaa ja Tartumaa puhul on pea pooled noored jõudnud 3. faasist kaugemale. Teisalt tuleb võtta arvesse, et maakondade ja keskuste lõikes noorte arv varieerub suuresti, nt Hiiumaal osaleb programmis 27 ja Tartumaal 366 noort.

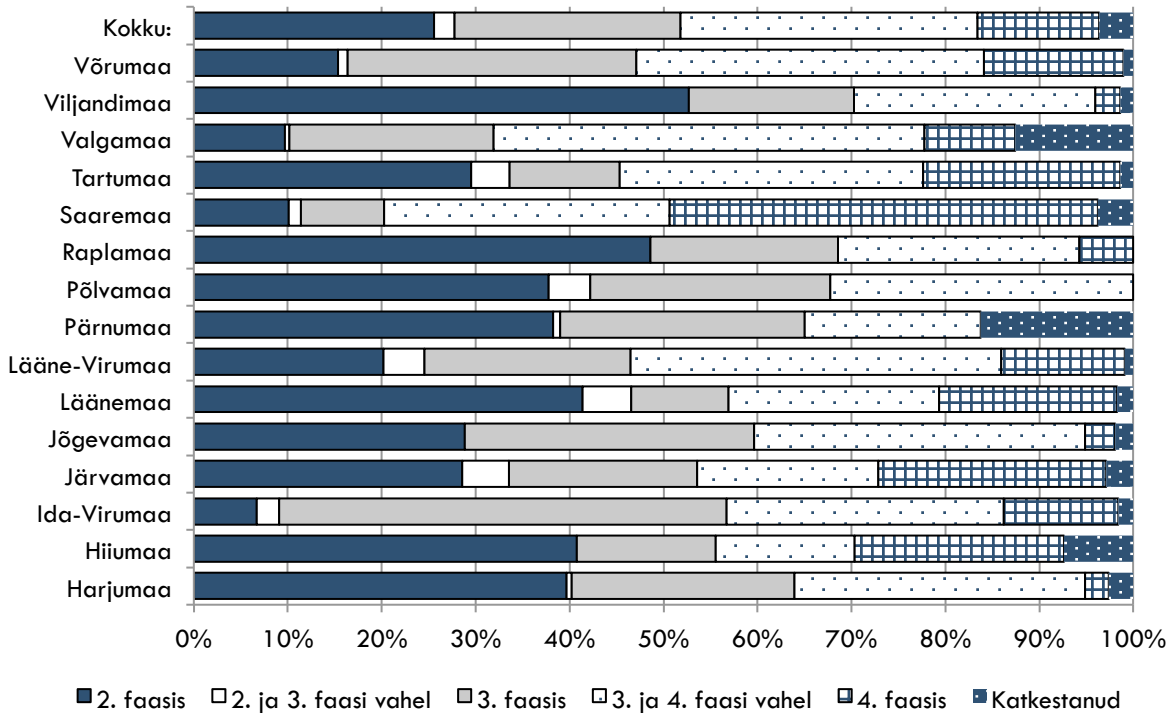

Joonis 2. Noorte jagunemine programmi faaside vahel maakondade lõikes (väljavõte Logiraamatust seisuga 21.02.2017).

Noore programmiga liitumise teekond

Tugila programmis osalevad noored on peamiselt leitud võrgustiku- (35%) ja mobiilse noorsootöö kaudu (25 %) kaudu. Märgatav roll on olnud ka teavituskampaaniatel (11%). Programmis osalejatest 9% võttis ise ühendust, 7% jõudis programmi noorsootöö teiste toetavate tegevuste kaudu ning 6% noortest suunati programmi koostööpartnerite poolt. Ligikaudu 3% on neid noori, kelle puhul on märgitud vastusevariant „muu“. Täiendaval analüüsil selgub, et selle vastusevariandi taga peituvad lähisugulased (vanemad, õed-vennad) või tuttavad, mis näitab, et noore jõudmisel Tugila programmi mängib rolli ka noore lähivõrgustik. 3% noorte puhul on noore leidmise teekond märkimata.

Ilmneb, et noormeeste puhul toimib paremini mobiilne noorsootöö ja noorsootöö teised toetavad tegevused ning neidude seas on võrreldes noormeestega proportsionaalselt rohkem neid, kes on programmiga ühinenud tänu teavituskampaaniale. Kui vaadata programmiga liitumise teekonda-vanuse lõikes (joonis 3), siis sõltumata vanusest, on kõige sagedamini kasutust leidnud programmiga ühinemise tee, võrgustikutöö, millele järgneb mobiilne noorsootöö. **Võrreldes teiste vanusrühmadega, on kuni 18-aastaste noorte puhul sagedamini jõutud programmini läbi noorsootöö teiste toetavate tegevuste. 22-aastaste ja vanemate puhul aga on olulisel kohal teavituskampaania.**

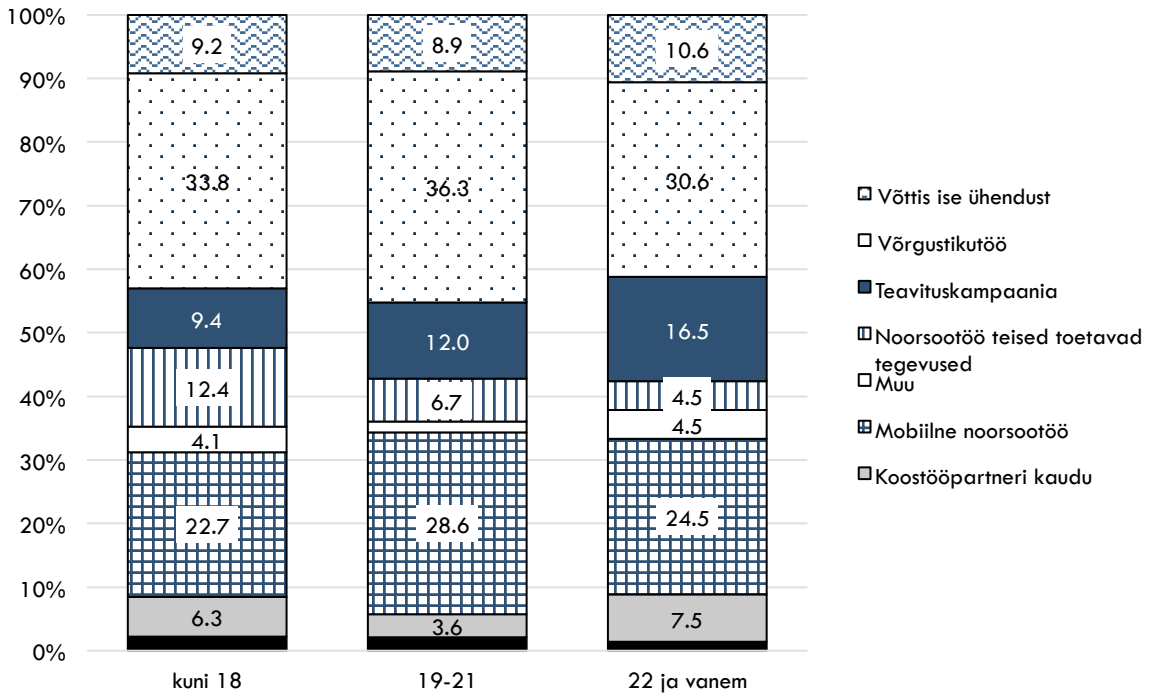

Joonis 3. Erinevas vanuses noorte leidmise ja programmiga liitumise teekond (%)

Noore taust ja võimalikud takistused õppimisel või tööturul osalemisel

Järgnevalt esitame programmis osalenute statistilise "portree", vastamaks küsimusele "kes on programmis osalev noor?".

2016. aasta 31. detsembri seisuga on TUGILA logiraamatus 1778 juhtumit ehk noort. Nendest noortest, kelle kohta on olemas informatsioon soolise kuuluvuse kohta, olid 56% noormehed ja 44% neiud. Vanuse puhul tuleb võtta arvesse, et meil puudub informatsioon 310 noore kohta (17%). 1,4% programmis osalejatest on 13 aastased ja nooremad, kõige noorem on 9-aastane (tegu võib olla logiraamatusse sisse kandmisel tehtud eksimusega), 4,7% 27-aastased ja vanemad. **Programmis osalevate noorte keskmine vanus on 20,1 aastat** (SD=3,6). 37% on 18-aastased ja nooremad, 24-aastased ja vanemad moodustavad 15% kõigist noortest. **Seega ligikaudu pooled programmis osalevatest noortest on 19-23-aastased**. Noormehed on keskmiselt natuke nooremad kui tütarlapsed, vastavalt 19,8 ja 20,6 eluaastat.

Edasises analüüsis lähtutakse printsiibist, mille kohaselt üldiste sagedusjaotuste puhul on võetud arvesse kogu olemasolev informatsioon ehk siis kõik sissekanded. Kui andmeid analüüsitakse aga sotsiaal-demograafiliste tunnuste põhiselt (nt milliseid programme on valitud noormeestele ja milliseid neidudele), siis vaadatakse ainult neid kirjeid, kus andmed on esitatud mõlema tunnuse kohta (nii valitud programmi kui ka soo kohta).

Ilmneb, et programmis osalevatest noortest kõige suurema rühma moodustavad kuni 18-aastased noormehed (23% kõigist noortest, kelle puhul on olemas nii soo kui vanuse andmed), arvukuselt järgmine rühm on 19-21-aastased noormehed (16%) ja kolmandal kohal on kuni 18-aastased tütarlapsed (15%). Kui vaadata jaotuse profiili (joonis 4), siis ilmneb selgelt, et tütarlaste jaotus vanusrühmade lõikes on ühtlasem, seevastu noormeeste puhul on selge trend kalduda nooremasse ikka.

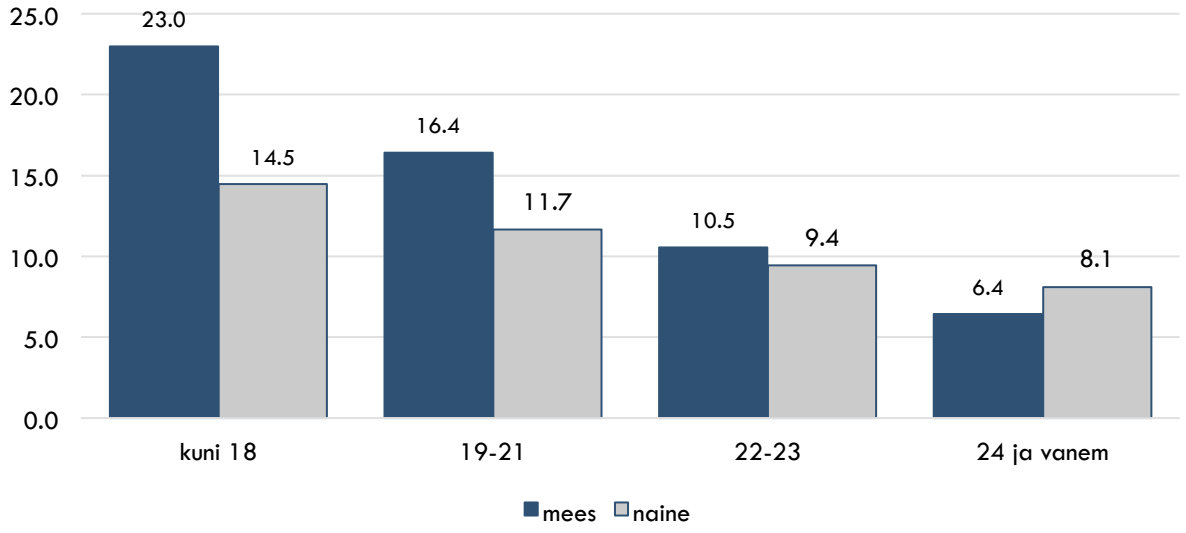

Joonis 4. Programmis osalevate noorte jaotus soo ja vanuse alusel (n=1432, %)

Kui vaadata maakondade lõikes programmis osalevate noorte soolist ja vanuselist jaotust, siis ilmneb et kõigis maakondades peale Hiiumaa, Lääne-Virumaa, Tartumaa ja Jõgevamaa, on noormehi rohkem kui neidusid. Suuremad erinevused ilmnevad aga vanuse puhul (joonis 5).

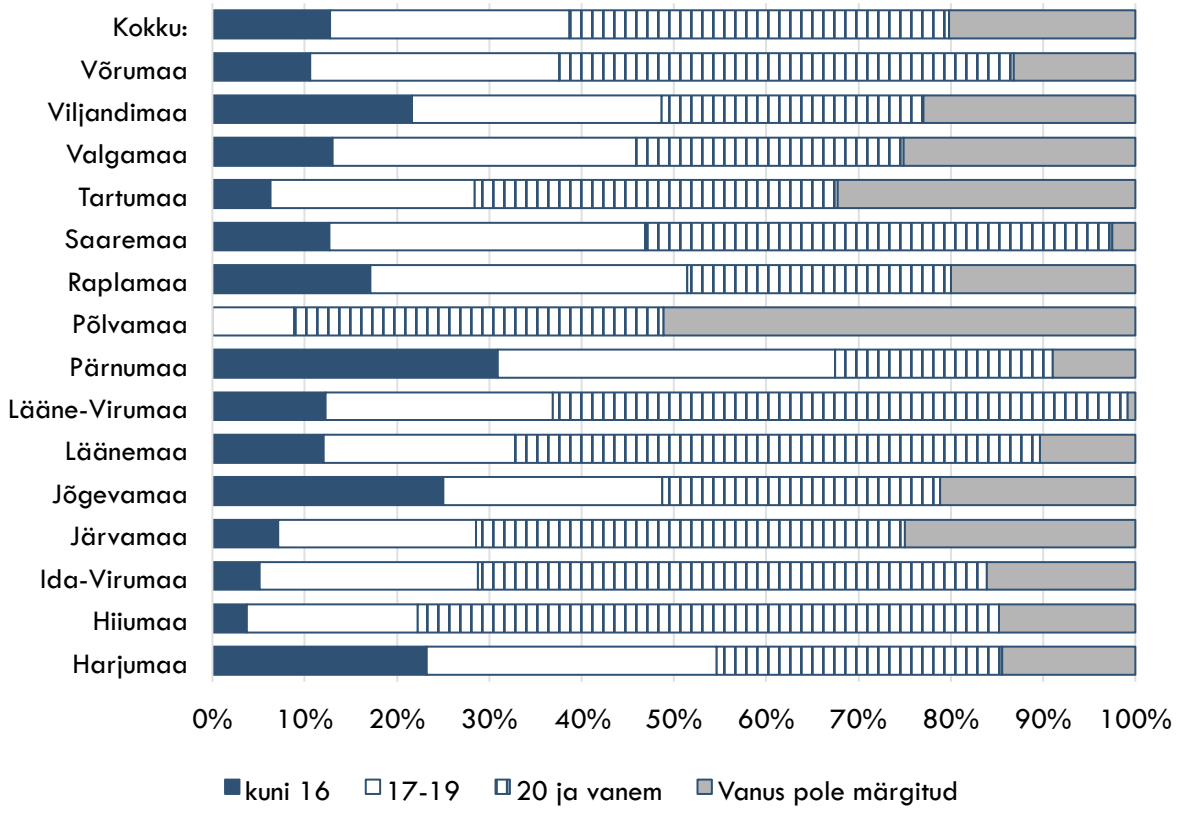

Joonis 5. Programmis osalevate noorte vanuseline jaotus maakondade lõikes, % (seisuga 28.02.2017).

Logiraamatu täitmise põhimõttest lähtuvalt on mitmete **juhtumite puhul (20%) noore vanus jäänud märkimata.** Selles osas on erandid Lääne-Virumaa ja Saaremaa, kus vaid paari üksiku juhtumi puhul ei ole noore vanust sisestatud. Viljandimaa, Pärnumaa, Jõgevamaa ja Harjumaa on maakonnad, kus on programmis osalevate kuni 16-aastaste noorte osakaal kõrgem kui teistes maakondades. Seevastu

Hiiumaa, Saaremaa ja Lääne-Virumaa paistavad silma vanemaealiste noorte suurema osakaaluga. Kuna tegemist on programmi esimese aasta andmetega, siis maakondade erisus järgnevate aastatega ühtlustub. Hetkel peegeldab see nende programmis osalejate profiili, kes on programmiga liitunud esimese aasta jooksul. **Noorte leidmine, neile lähenemine ja kontakti loomine keskuste ja sealt tulenevalt on maakondade lõikes erinev, see omakorda mõjutab programmi kaasatud noorte vanuselist profiili.**

Üheks paeluvamaks küsimuseks, millele logiraamat võimaldab vastata, on programmis osalejate sotsiaaldemograafiline taust – nende hariduse, tööalase kogemuse ja perekondliku struktuuri tähenduses. Antud andmete statistilisel analüüsil ja tulemuste tõlgendamisel tuleb arvesse võtta logiraamatu andmestiku eripära, mida kirjeldati eespool.

Esmalt vaatame, milline on noorte haridus. Tuleb silmas pidada, et siinkohal jääb analüüsist välja 308 noort (17,3%), kelle puhul logiraamatus märge omandatud haridustaseme kohta puudub (vt lisas 1 tabel 2 hariduse alusel jaotumine). Kuna logiraamatut on võimalik jooksvalt täiendada, siis eeldatavalt edaspidi andmelünkade hulk andmestikus väheneb oluliselt.

Noortest, kelle kohta on logiraamatus märge hariduse kohta, on 30% alg-või põhiharidusega, 10% üldharidusega, kutseharidusega on 13% ja kõrgharidus 4%-l noortest. Hetkel õppijaid on 3% ning nendest suurem osa on omandamas põhiharidust. Logiraamatusse sissekantud noortest 22% puhul on märgitud, et neil on lõpetamata haridus. Kui jätta kõrvale need noored, kelle puhul meil puudub informatsioon hariduse kohta või informatsiooni on napilt (näiteks on toodud ainult fakt et ta õpib, kuid ei ole täpsustatud, et mis kooliastmes), siis me saame programmis osalejate puhul tuua esile järgneva profiili (vt joonis 6).

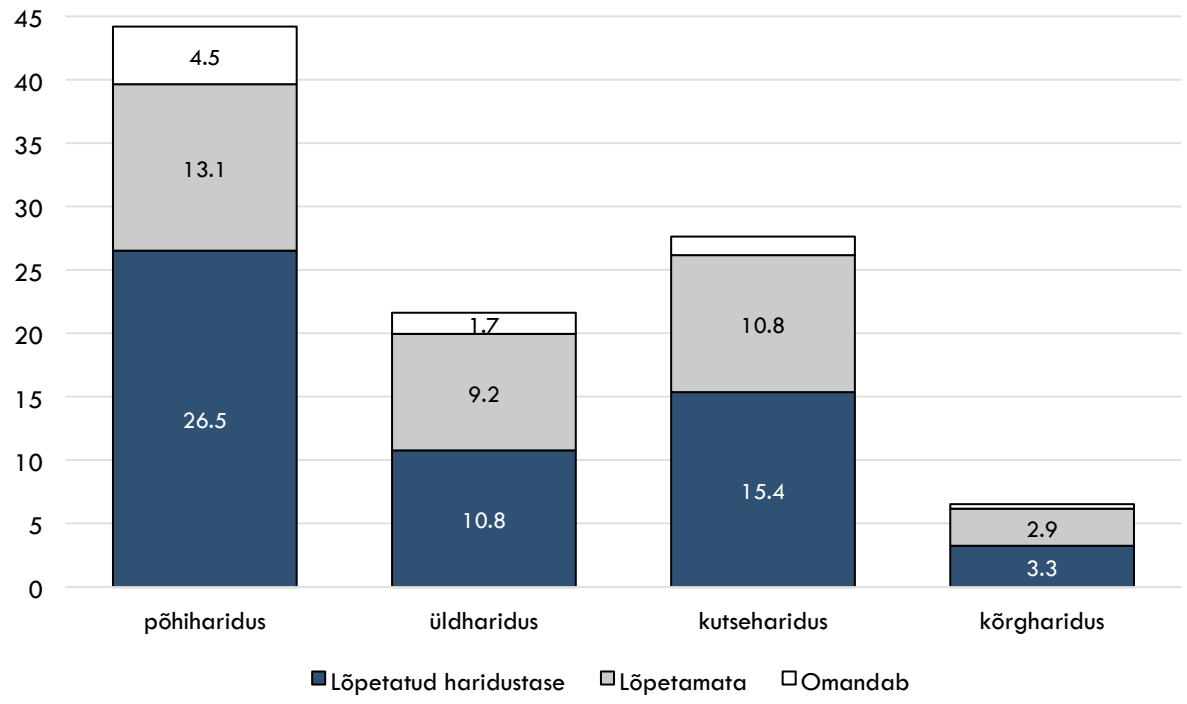

Joonis 6. Tugila programmis osalevate noorte haridusprofiil, % (n=1439)

Tuginedes 1439 indiviidi andmetele, tuleb selgelt esile, et programmis osalevate noorte haridustase on suhteliselt madal, 26% noortest on omandanud alg-või põhihariduse ja 13% on põhihariduse omandamine jäänud pooleli ja hetkel on põhiharidust omandamas 4,5% noortest.

Keskhariduse on omandanud 11% noortest ning 9% on alustanud, kuid ei ole lõpetamiseni jõudnud. Kutsehariduse puhul on vastavad näitajad ligikaudu 15% ja 11%. Programmis osalevatest noortest on kõrgharidusega 3% ning 3%-l on jäänud kõrghariduse omandamine pooleli. Seega võib kokkuvõtlikult öelda, et osalejatest peaaegu pooled on noored, kelle haridustase on põhiharidus või sellest madalam.

Põhihariduse omandamise pooleli jätnud noorte puhul ilmneb selge muster: haridustee katkeb enamasti 8. klassis (59% kõigist põhihariduse omandamise katkestajatest), või siis üks kooliaasta varem, 7. klassis (28%). Kuigi õppijate osakaal on programmis osalevate noorte seas suhteliselt tagasihoidlik – alla 7%, siis ka siin tuleb esile, et enamikel juhtudel tähendab õppimine põhihariduse omandamist (57%). **Kui võrrelda TUGILA programmis osalejate haridusprofiili üldiselt NEET-noorte omaga, siis proportsioonid on enamvähem sarnased.** Statistikaameti andmetel oli 15-24-aastastest NEET-noortest 40% põhihariduse või madalama haridustasemega, 52% keskhariduse või kutseharidusega peale keskhariduse omandamist ja 8% kõrgharidusega.

Järgnevalt vaatame kuivõrd erinev on programmis osalevate neidude ja noormeeste haridusprofiil ja kas me saame täheldada vanuselisi erinevusi (joonis 7). **Kõigist programmis osalevatest noortest moodustavad kõige arvukama rühma põhiharidusega noormehed, neile järgnevad noormehed, kellel on põhihariduse omandamine jäänud pooleli ning põhiharidusega neiud. Ootuspäraselt ilmneb, et tütarlaste seas on üldhariduse ja kõrgharidusega noorte osakaal kõrgem kui seda noormeeste hulgas.**

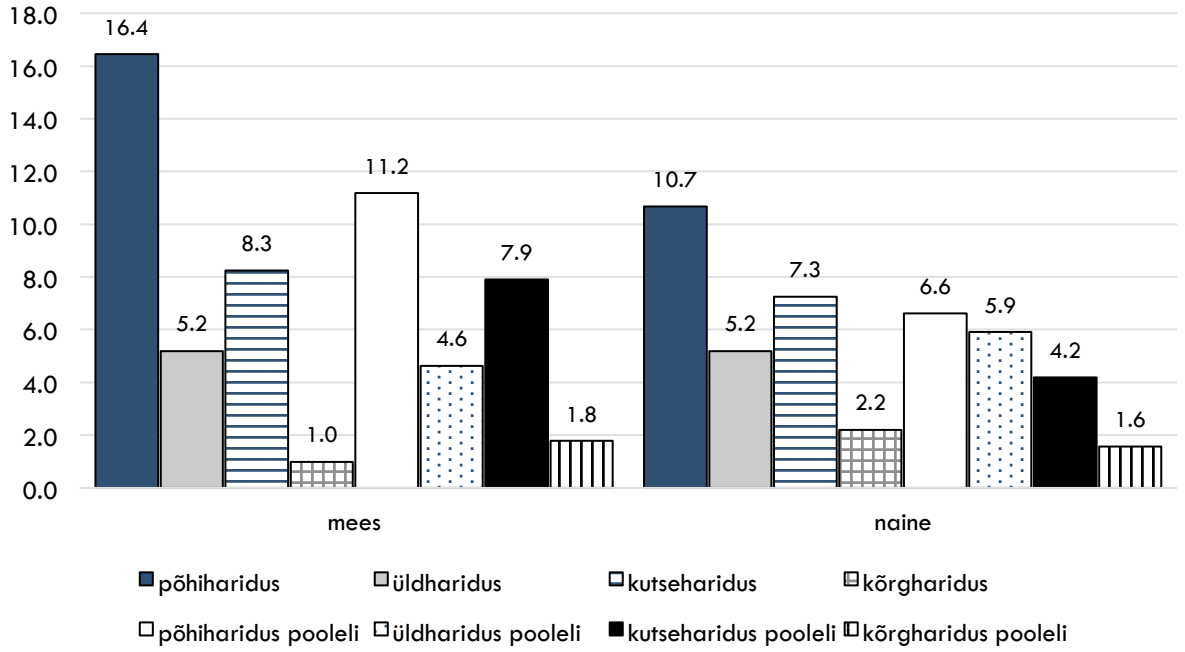

Joonis 7. Noormeeste ja neidude jaotus omandatud ja poolelioleva hariduse (lõpetamata + omandamisel) lõikes (n=1405, %).

Ootuspäraselt on vanus ja haridus omavahel tugevalt seotud: mida noorem on noor, seda madalam on tema haridustase, sest ta ei ole jõudnud veel kooli lõpetamiseni ja õpingute jätkamiseni. Siiski, NEET-noorte puhul tasub kontrollida, kui palju on 20-aastaseid ja vanemaid noori, kellel on põhiharidus või sellest madalam haridustase. Joonisel 8 on esitatud programmis osalevate noorte jaotus vanuse ja hariduse lõikes. Selgelt tuleb esile, et kui noorimas vanusrühmas domineerivad põhihariduse või lõpetamata põhiharidusega noored, siis järgnevates vanusrühmades nii selget eristust esile ei tule. 19-21-aastaste puhul on põhihariduse, üldhariduse ja kutseharidusega noorte osakaal enam-vähem võrdne ning hariduse pooleli jätnute seas on ülekaalus kutsehariduse poolelijätnud. 22- ja 23-aastaste seas on suurimaks rühmaks kutseharidusega noored ning 24-aastaste ja vanemate puhul hariduse alusel väga suuri erisusi esile ei tule.

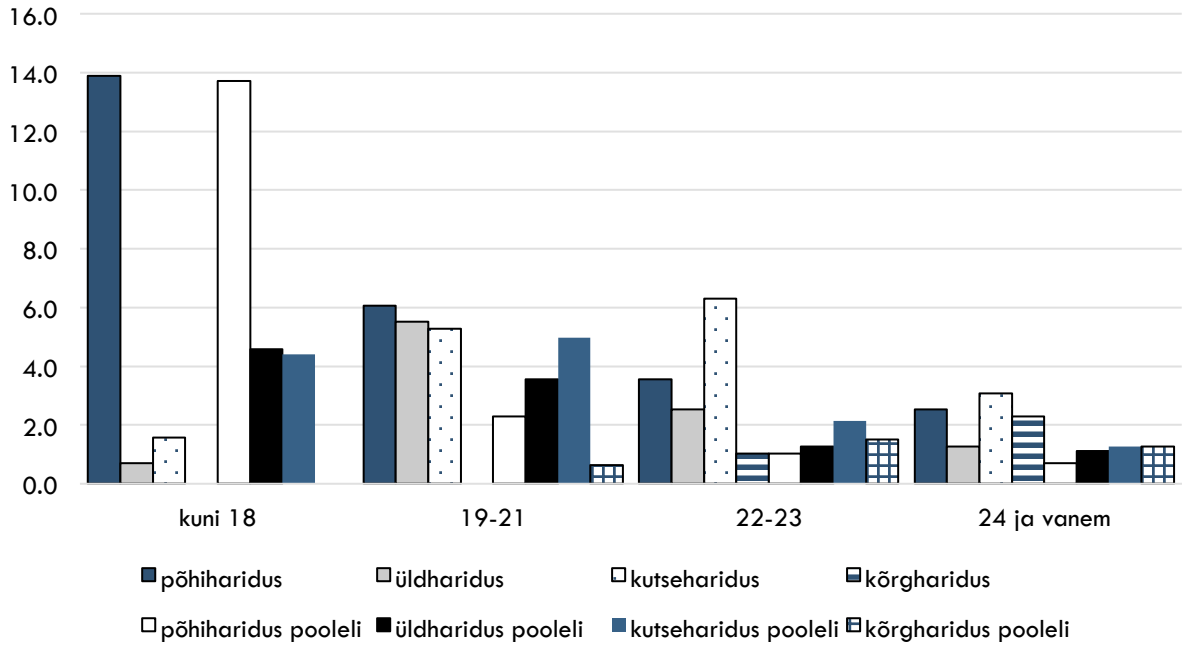

Joonis 8. Noorte jaotus vanusrühma ja hariduse lõikes (n=1268, %).

Programmis osalevate noorte puhul on tööalase staatuse kohta märgitud informatsioon 36% juhtudest (n=632) ning järgnevalt vaatame, kuidas on kirjeldatud antud noorte mittetöötamist täpsemalt.

Kõige sagedamini on noore staatuseks märgitud töötu (35%), noor on registreeritud töötukassas (14%), järgnevad mitteaktiivne (7%), töökogemus puudub (11%) ja töötav vabatahtlik (4%). 30% juhtumite puhul on valitud kaks või enam vastusevarianti noore olukorra kirjeldamiseks, nt mitteaktiivne ja töötu.

Mitteaktiivsuse põhjused on märgitud ära 61 noore puhul, nendest pooled on noored, kes ei õpi, kuid on koolikohuslased; teine pool mitteaktiivsetest noortest on vanemapuhkusel, kusjuures alla ja üle 1,5-aastase lapsega kodusolijaid on enam-vähem võrdselt.

Kui vaadata tööalase staatuse kirjeid seotuna noore soo (joonis 9) ja vanusega (joonis 10), siis ilmneb, et noormeeste puhul on olemas kirjeldus 33% juhtudest ja neidude puhul 40%. Vaadates, kuidas jaotuvad noormeeste ja neidude lõikes tööalast staatust kirjeldavad sissekanded, siis ilmneb, et noormeeste puhul on sagedamini märgitud, et töökogemus puudub ja nad on töötud: neidude puhul aga töötukassas arvele võtmine ja mitme valiku markeerimine (nt töökogemus puudub ning samas on ta mitteaktiivne või registreeritud töötukassas).

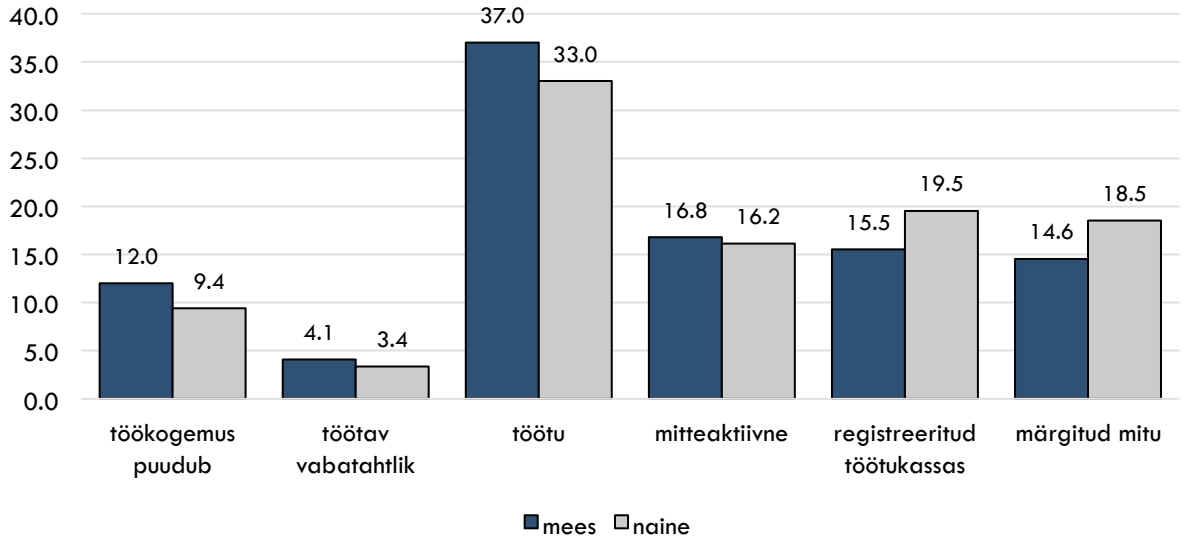

Joonis 9. Tööalase staatuse jaotus soo lõikes (n=613, %).

Kuni 18-aastaste noorte puhul on ühe kolmandiku puhul märgitud staatuseks mitteaktiivne, veerandi puhul töötu ning viiendiku puhul töökogemuse puudumine. Vanemates vanusrühmades domineerib selgelt töötus ja mitme töötuksolemise aspekti märkimine. **Võib öelda, et mida vanem on programmiga liitunud noor, seda suurema tõenäosusega on ta töötu ja töötukassas registreeritud.**

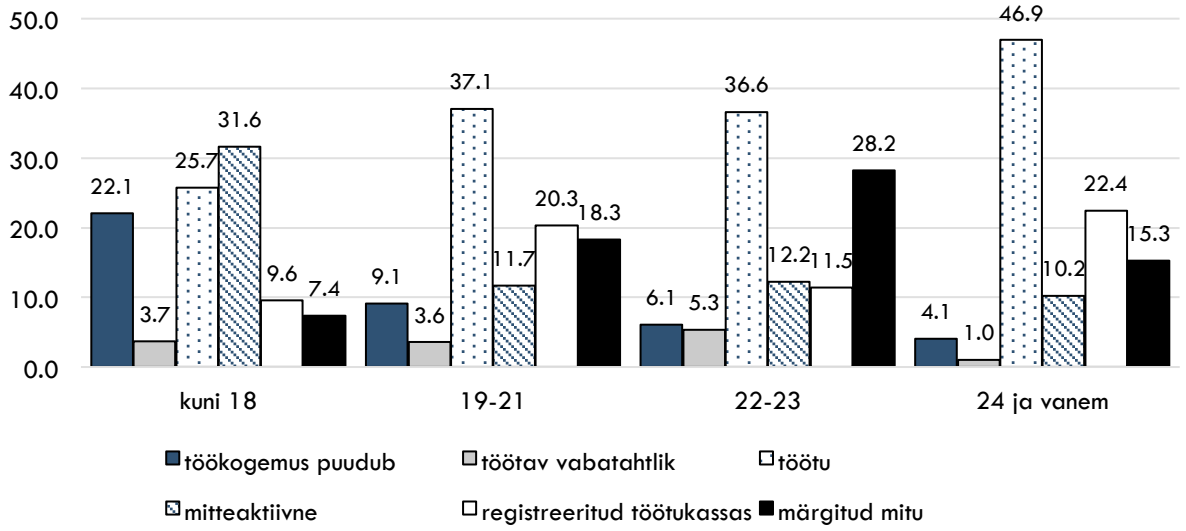

Joonis 10. Tööalase staatuse jaotus vanusrühmade lõikes (n=562, %).

Logiraamatu alusel on võimalik aimdust saada ka noore leibkonnast. 153 noore puhul, mis moodustab 9% kõigist logiraamatusse kantud noortest, on märgitud, et nad on ebasoodsas olukorras. Nendest omakorda 101 noore puhul on kantud logiraamatusse täpsustus leibkonna struktuuri kohta - pooled noored on pärit perest, kus on üks töölkäiv täiskasvanu ja lapsed, veerand on töötute perest ja veerand töötute perest, kus kasvavad lapsed.

Kui kokkuvõtlikult püüda vastata küsimusele "milline on programmis osalev NEET-noor?", siis võib esile tuua, et ta on pigem põhihariduse või lõpetamata põhiharidusega alla 18-aastane ning suurema tõenäosusega noormees kui neiu. Neidude puhul on jaotus vanusrühmade vahel ühtlasem ning vanusel NEET-noore staatuse mõjutamisel väiksem tähendus noormeestega võrreldes. Ühelt poolt võib see peegeldadaTUGILA programmi seniseid tegevussuundi ja taotlusi, mille tagajärjel 22-aastased ja vanemad noormehed haaratakse programmi väiksema tõenäosusega, teisalt võib aga arvata,

et vanemaid noormehi ongi NEET-noorte seas vähem. Viimase kaalutluse kinnituseks või ümberlükkamiseks kasutame Statistikaameti Tööjõu-uuringu andmeid NEET-noorte kohta perioodil 2000-2016.

Võrreldes 2010. aastaga on NEET-noorte arv 2016.a lõpuks langenud ca 17 000 noore võrra (joonis 11). Võrreldes majanduslanguse perioodiga on muutunud ka NEET-noorte sooline ja vanuseline profiil.

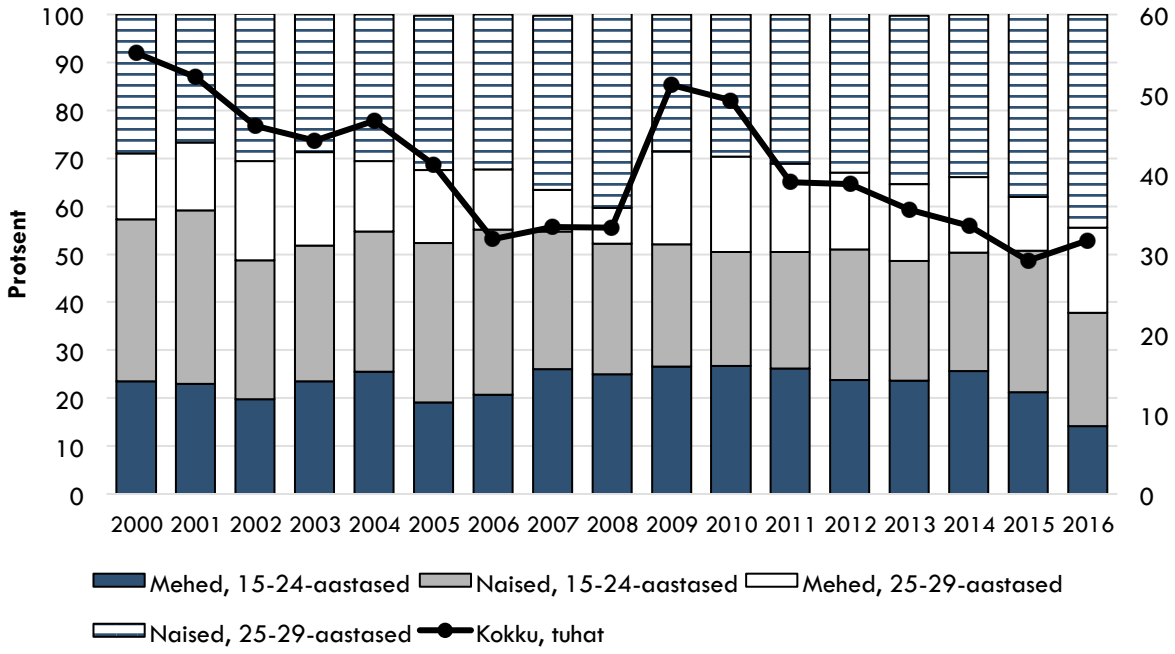

Joonis 11. NEET-noorte arv ja protsentuaalne jaotus soo ning vanuse lõikes, 2000-2016 (Andmed: Eesti Statistikaamet, Tööjõu-uuringud).

Aastal 2016 moodustavad Statistikaameti andmetel NEET-noorte hulgas kõige suurema grupi naised, vanuses 25-29 (44%), järgnevad 15-24-aastased naised (24%), 25-29-aastased mehed (18%) ja viimasel kohal on 15-24-aastased mehed, kes moodustavad NEET-noortest 14%. Seega ei saa öelda, et vanemaid meessoost isikuid oleks NEET-noorte hulgas vähem. Küll aga tuleb võtta arvesse, et Statistikaameti käsitluse järgi kuuluvad NEET-noorte hulka ka need, kes on mitteaktiivsed seoses laste kasvatamisega või teiste lähedaste eest hoolitsemisega. Nii moodustavad 25-29-aastaste noorte vanusrühmas mitteaktiivsed, kes hoolitsevad laste või teiste pereliikmete eest 59%. Seega nende noorte eemal viibimine haridusest ja tööturust on teatavas osas põhjendatav vabatahtliku valikuga ning ei ole alati seotud antud noorte suurema haavatavusega.

Tuginedes programmis osalevate noorte haridusprofiilile võib öelda, et Tugila on suunatud nendele NEET-noortele, kelle haridustase on põhiharidus või madalam, selliseid noori oli Tööjõu-uuringu andmetel 2016. aastal vanusrühmas 15-29 eluaastat ca 9400.

Logiraamatus on võimalik noore puhul märkida ära tema hetkeolukorra haavatavust kõige paremini edasiandev riskitegur. Joonisel 12 on toodud nende riskitegurite jaotus soo lõikes. **Ilmneb, et kõige sagedasemateks risktegurite nii noormeeste kui neidude puhul on lõpetamata haridus, millele järgneb päritolu maapiirkonnast.**

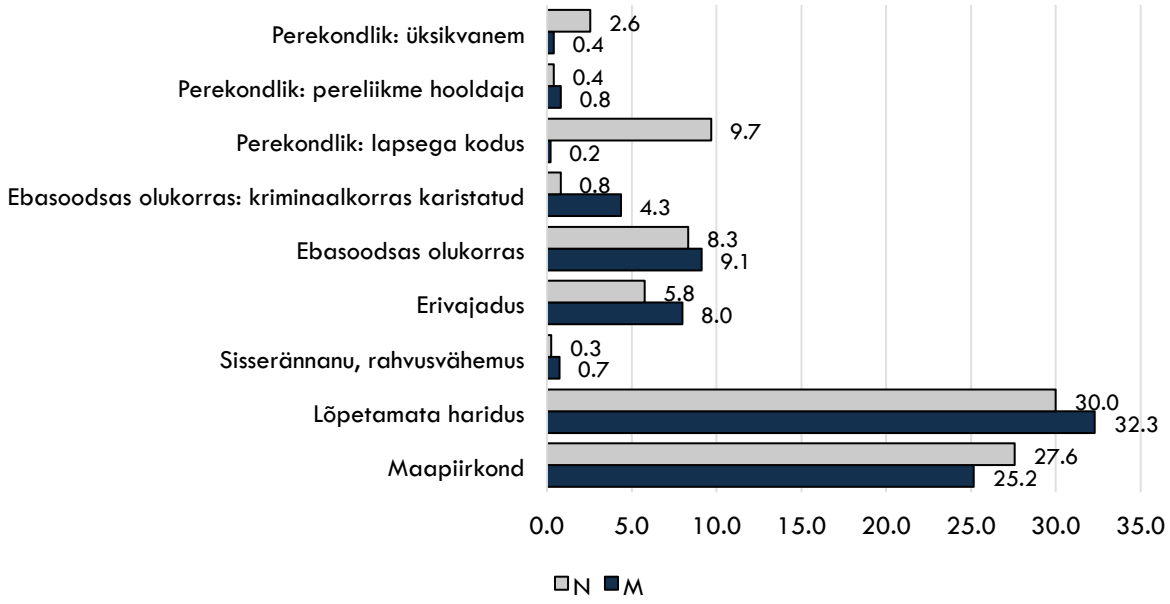

Joonis 12. Logiraamatus märgitud vastused noormeeste ja neidude lõikes, %.

Vähemsagedaste riskifaktorite osas on märgatavad soolised erinevused: neidude jaoks on oluliseks täiendavaks takistuseks lapsega kodusolek või üksikvanema staatus, noormeeste hulgas on aga spetsiifiliseks riskiteguriks kriminaalkaristus.

Vanusrühmade puhul on kuni 21-aastaste seas peamiseks riskiteguriks lõpetamata haridus, 22-aastaste ja vanemate puhul aga elamine maapiirkonnas. Maapiirkonnas elamine kui riskitegur on seletatav piiratud võimalustega töö leidmiseks ning piiratud liikumisvõimalustega (nt ühistransport).

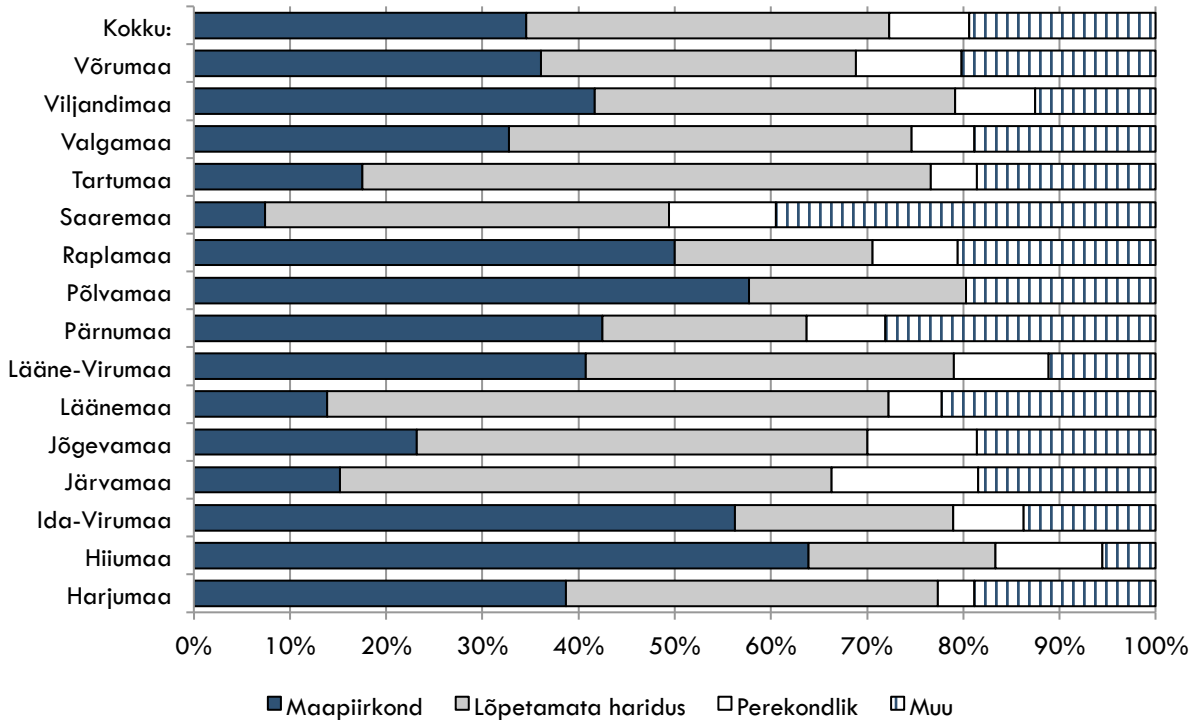

Joonis 13. Logiraamatus märgitud riskitegurid maakondade lõikes, % (28.02.2017).J

Analüüsides täpsemalt riskitegureid maakondade lõikes, võib märgata erinevaid arusaamu riskide mõistete osas (joonis 13). Näiteks ilmneb, et Järvamaal, Saaremaal ja Läänemaal on keskmisest harvemini märgitud noore puhul takistavaks teguriks maapiirkond. Hiiumaal ja Ida-Virumaal aga keskmisest sagedamini. Tundub, et Hiiumaa ja Saaremaa ei tohiks elukeskkonna mõttes teineteisest nii palju erineda, pigem on küsimus selles, kuidas logiraamatu täitjad on lahtimõtestanud maapiirkonna tähenduse. Ida-Virumaa puhul ilmselt seostatakse maapiirkonna sõnaga ka ääremaa termin. Antud teemat peaks eraldi analüüsima.

Programmis osalemise eesmärk, eesmärgi täitmise prognoos ja ressursid

Järgnevalt vaatame, millised on programmis püstitatud eesmärgid noore vanuse ja hariduse lõikes. **Ootuspäraselt ilmneb, et nooremas vanusrühmas on kahe kolmandiku jaoks peamine programmi läbimise eesmärk jätkata õpinguid ning viia lõpuni hariduse omandamine** (joonis 14). **19-21-aastaste puhul on suurenenud nende noorte hulk, kes soovivad asuda tööle, üks kolmandik aga jätkaks pigem õpingutega.**

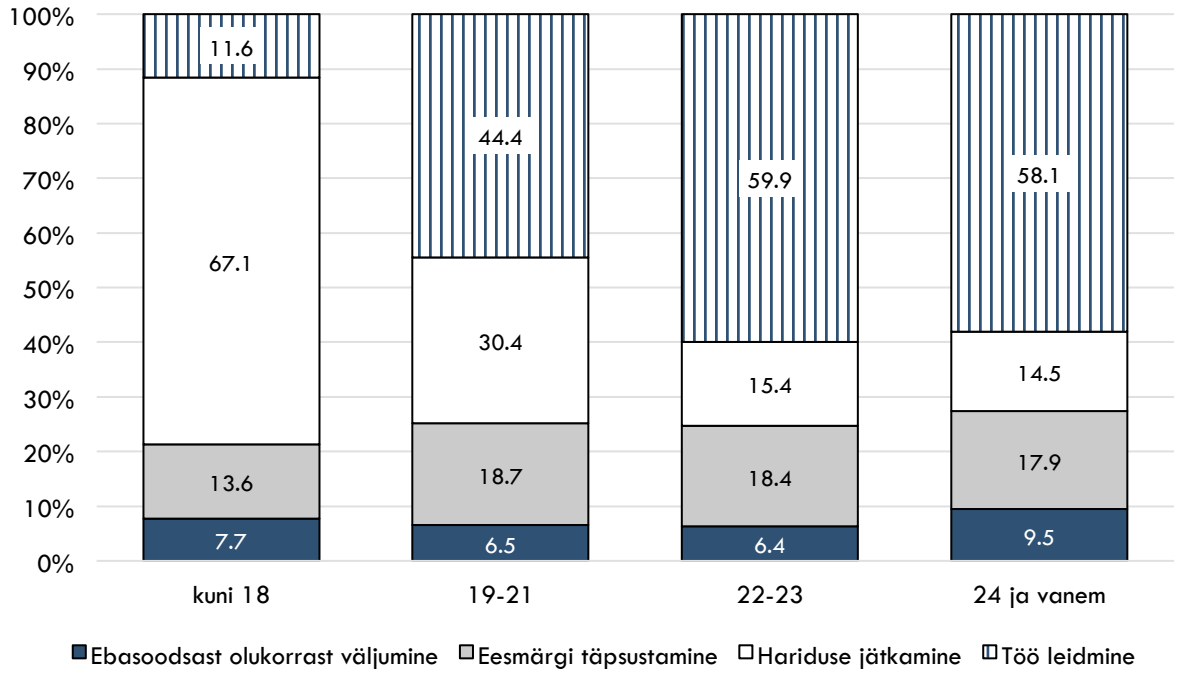

Joonis 14. Programmis osalemise eesmärk vanusrühmade lõikes (n=1307, %).

22-aastaste ja vanemate noorte puhul on valdav eesmärk töö leidmine ja sisenemine tööturule. Haridusteed soovib jätkata ca 15% antud vanusrühmade noortest. Kõigi vanusrühmade lõikes on suhteliselt sarnane nende noorte osakaal (ca 18%), kelle puhul vajab eesmärk edasist täpsustamist. Ilmselt on siinkohal tegu noortega, kelle puhul otsuse tegemine – kas haridus või töö – ei ole nii lihtne ning olukord on keerukam. Järgnevalt vaatame kui hästi on vastavuses noore enda haridustase ning püstitatud eesmärk programmi läbimisel.

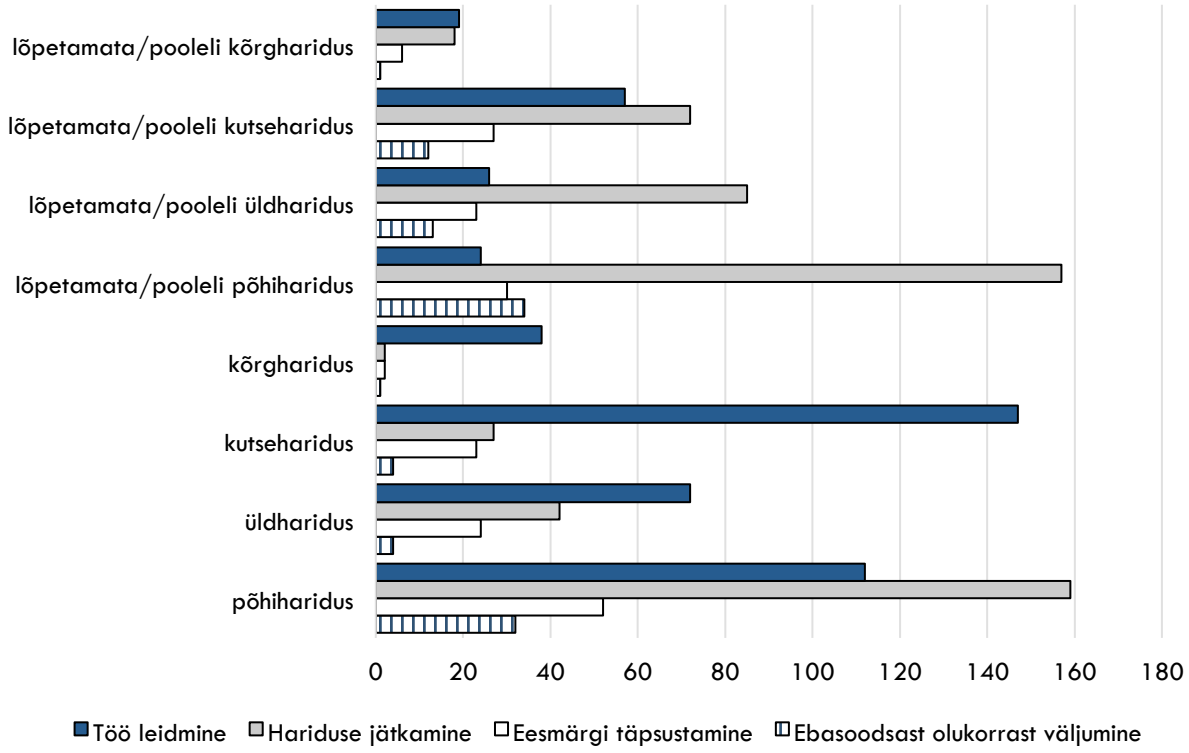

Joonis 15. Programmis osalemise eesmärk hariduse lõikes (n=1439, %)

Joonisel 15 on selgesti näha, kaks peamist trendi: 1) mida kõrgem on omandatud haridustase, seda suurema tõenäosusega on programmi läbimise eesmärgiks töö leidmine; 2) lõpetamata või pooleli oleva hariduse puhul (haridusastmest sõltumata) tuleb selgelt esile trend hariduse jätkamise eelistamise osas. Nii näiteks soovib lõpetatud kutseharidusega noortest vaid kümnendik jätkata hariduse omandamist; samas lõpetamata kutseharidusega noortest ligi 40%. Järgnevalt vaatame kui kiiresti püstitatud eesmärkide saavutamiseni soovitakse jõuda. Joonisel 16 on esitatud eesmärgid ja nende täitmiseks planeeritud aeg.

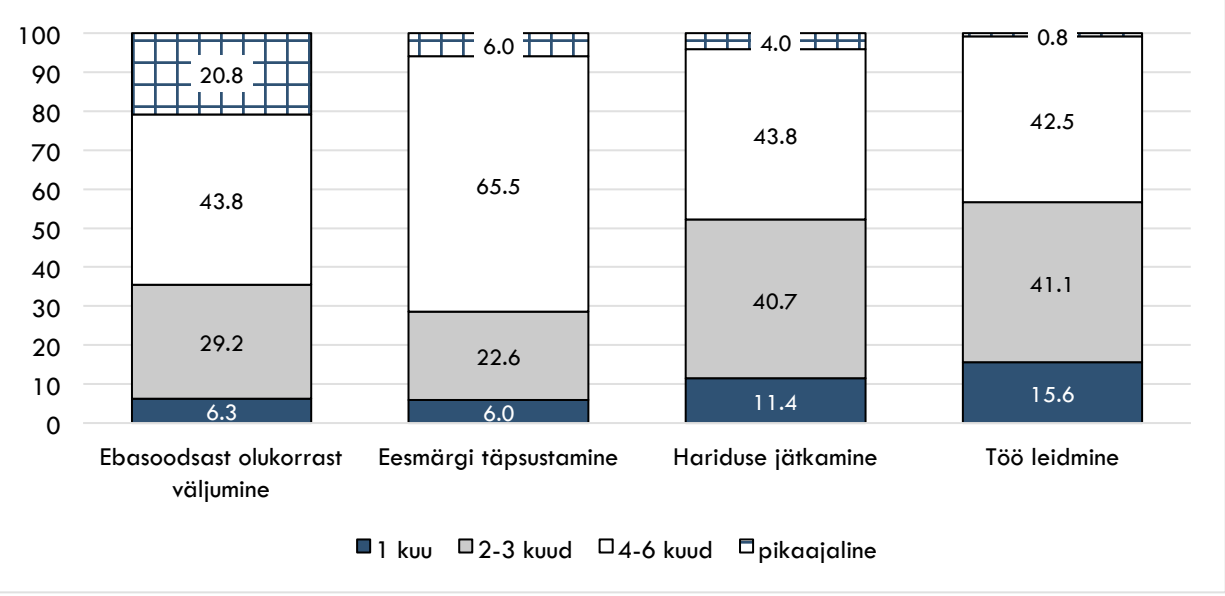

Joonis 16. Eesmärk ja selle täitmiseks planeeritud aeg (n=862, %)

Jooniselt ilmneb selge seos eesmärgi ja selle täitmiseks kuluva aja vahel. Ebasoodsast olukorrast väljumine on pikemaajalisem protsess kui seda on näiteks töö leidmine. Ilmselt peituvad siin taga

keerukamad juhtumid, mille puhul eesmärgini ei jõuta paari kuuga. **Juhul, kui eesmärk on veel ebaselge ning seda alles koostöös noorega täpsustatakse, siis enamikel juhtudel hinnatakse eesmärgini jõudmise perioodiks 4-6 kuu pikkust aega.**

Hariduse omandamise ja töö jätkamise puhul on eesmärgini jõudmise aeg määratletud suhteliselt sarnaselt: **41% juhtudest leitakse, et edasiõppimise või õpingute jätkamiseni jõutakse 2-3 kuu jooksul, 44% puhul 4-6 kuu jooksul.** Ka töö leidmise puhul ilmneb sarnane prognoos. Siiski ilmneb logiraamatusse tehtud täpsustavatest sissekannetest, et **haridusega jätkamise puhul peab arvestama seda, et õpingutega alustamine või jätkamine on struktureeritud väliste tingimuste poolt.** Näiteks on õppima võimalik asuda vaid kooliaasta alguses; teatud kursuste, erialase väljaõppe või täiendõppe puhul võib algusaeg varieeruda, kuid ka siin on täheldatav teatav sesoonsus.

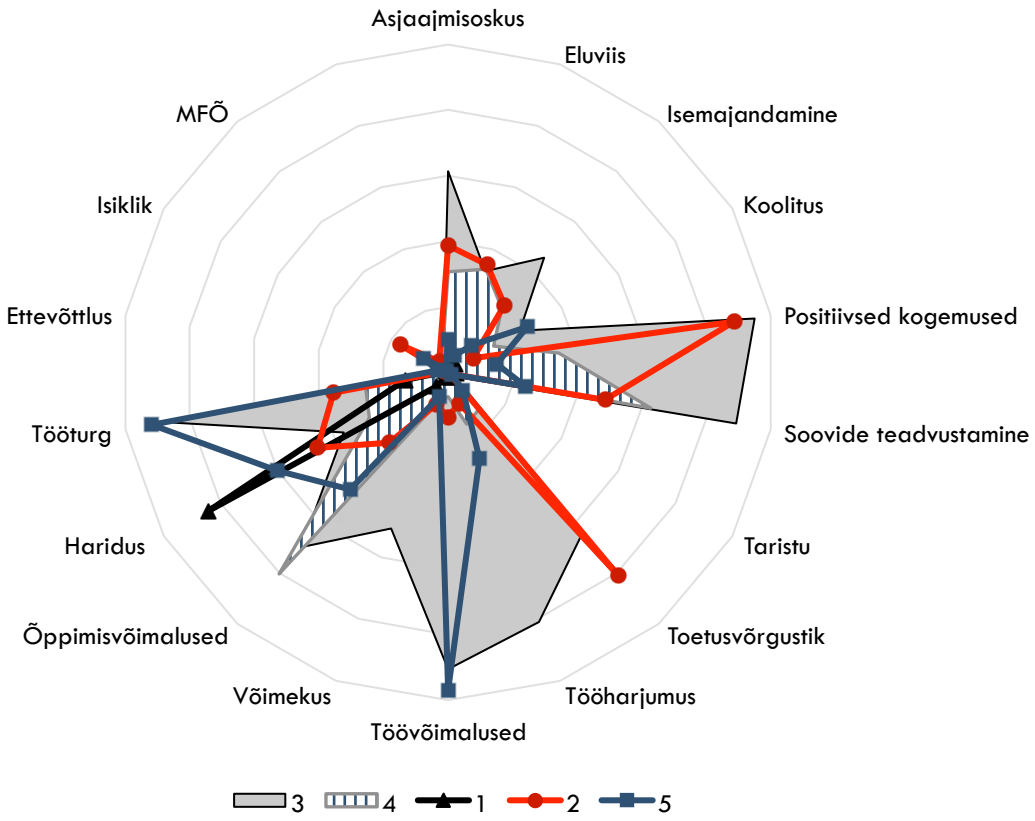

Joonis 17. Klastrite profiilid tegevuste alusel (n=1210)

Edasi vaatame, millised on need tegevused, mida noored ise koos TUGILA spetsialistidega on enda olukorra parandamiseks välja valinud. Logiraamatus on võimalik valida viie põhitegevuse ja 12 lisavaliku vahel. Samaaegselt võib valida mitu tegevust (programmis osalevate noorte valikute jaotus on esitatud lisa 1 tabelis 2). Antud valikute alusel viisime läbi klasteranalüüsi, mille eesmärgiks oli jagada noored rühmadesse vastavalt sellele, milliseid on nende poolt valitud tegevused (noored, kes valisid välja sarnased tegevused, koonduvad ühte klastrisse). Analüüsi tulemusel moodustus viis klastrit (joonis 17):

- Esimene klaster on noorte arvult kõige suurem, siia kuulub 474 noort, antud klaster koondab endas noori, kelle puhul on valitud üks ja konkreetne tegevus – **hariduse omandamine**.
- Teine klaster (n=183) koondab endas noori, kelle puhul on samuti üheks tegevuseks märgitud haridus, kuid seda täiendatakse selliste lisavalikutega nagu **toetusvõrgustik, positiivsed kogemused ja asjaajamisoskus.**

- Kolmas klaster (n=158) on orienteeritud **tegevustele, mis toetaksid tööle naasmist,** seega on tegevusteks valitud tööturg, töövõimalused, tööharjumus, soovide teadvustamine, positiivsed kogemused, toetusvõrgustik ja vähesemal määral haridus.
- Neljas klaster iseloomustab noori (n=137), kelle jaoks on esmaseks tegevuseks **õppimisvõimaluste väljaselgitamine**.
- Ning viimaks, viies klaster koondab endas 258 noort, nende puhul on domineerivateks tegevusteks **tööturule sisenemine** ning **töövõimaluste väljaselgitamine.**

Seega võib öelda, et esimene, teine ja neljas klaster seovad tegevused, mis toetavad hariduse omandamist ning kolmas ja viies klaster on pigem orienteeritud tegevustele, mis toetavad tööle asumist.

Järgnevalt vaatame kuivõrd hästi on omavahelises vastavuses programmis valitud eesmärgid ja eesmärkide täitmiseks valitud tegevused. Joonisel 18 on esitatud klastrite lõikes püstitatud eesmärkide jaotus.

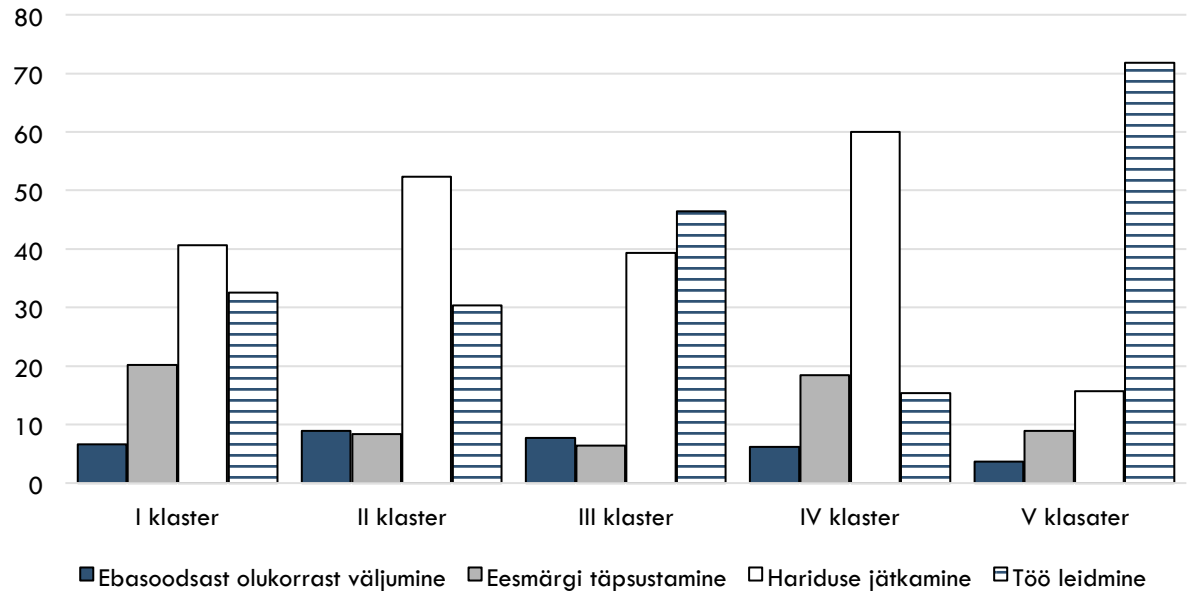

Joonis 18. Eesmärkide jaotus klastrite lõikes, % (n=1107).

Üldiselt võib öelda, et tegevused ja eesmärgid langevad suures osas kenasti kokku. Esimeses, teises ja neljandas klastris on kõige suurem osakaal nendel, kelle puhul on eesmärgiks valitud hariduse jätkamine. Kolmandas ja viiendas klastris on peamiseks eesmärgiks töö leidmine. Võibki öelda, et viies klaster koondab selgelt noori, kelle eesmärk on töö leidmine tööturule sisenemise ja töövõimaluste väljaselgitamise kaudu.

Näiliselt vastuolulised eesmärgi ja tegevuste mõttes on I ja III klaster. I klastris, mida iseloomustas tegevusena märksõna „haridus“, on suur osakaal nendel noortel, kelle puhul eesmärk oli täpsustamisel. Kui vaadata I klastrisse kuuluvate noorte tausta, siis selgub, et siin on proportsionaalselt rohkem neid noori, kellel puhul puudub hariduse kohta informatsioon ja nendest üks viiendik viibib hetkel esimeses faasis ehk nad on programmiga alles liitunud. Kuigi ka kolmanda klastri puhul tundub esmapilgul vastuolu kahe domineeriva eesmärgi vahel – st suhteliselt võrdselt on esindatud antud klastris nii haridus kui tööle asumine, siis vaadates klastrit tegevuste profiili alusel, võime möönda, et tegemist ongi klastriga, kuhu kuuluvad noored, kelle puhul on töötamine ja haridus teineteist toetavad või siis toimub veel teatav pinna sondeerimine, et kummast alustada – kas töötamisest või edasiõppimisest. Seda peegeldavad ka kolmanda klastri moodustamise aluseks olnud tegevused: soovide teadvustamine, positiivsed kogemused, asjaajamisoskus jne.

Logiraamatus on võimalik valida 35 etteantud pädevuse vahel (võib märkida mitu), mida noore puhul oleks vaja arendada. Antud pädevuste nimekiri ja valikukordade arv on esitatud lisa 1 tabelis 3. Ilmneb, et 436 noore puhul ei ole märgitud ühtegi arendatavat pädevust ning 568 noort ei olnud selleks hetkeks veel jõudnud 3. faasi. Seega on meil informatsioon 774 noore kohta. Sarnaselt tegevustega, koondasime ka noored pädevuste alusel nelja klastrisse. Joonisel 19 on esitatud klastrite profiilid.

Joonis 19. Arendatavate pädevuste alusel moodustunud klastrid.

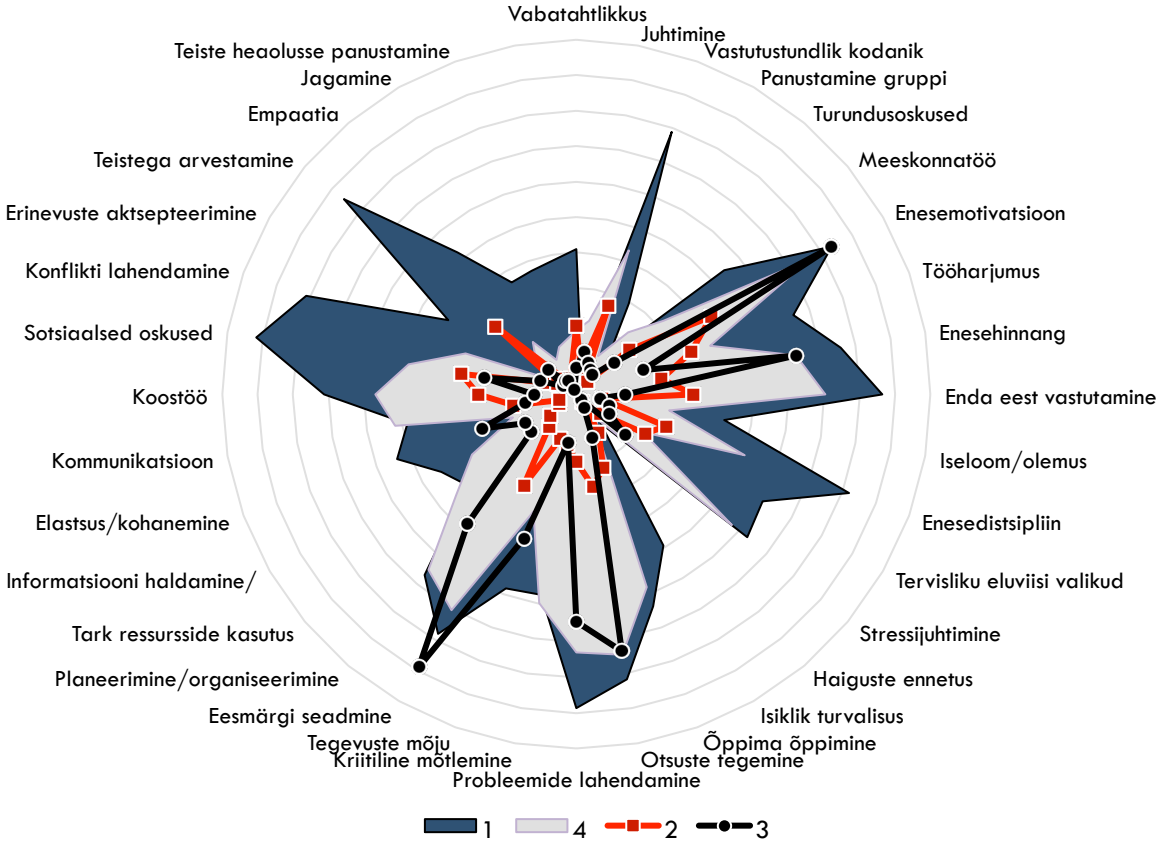

I klaster koondab endas 132 indiviidi ja antud klastrit võib nimetada **sotsiaalsete ja suhtlemisoskuste arendamise klastriks**, kus arendatavateks pädevusteks on sotsiaalsed oskused, teistega arvestamine, probleemide lahendamine, otsuste tegemine, enesedistsipliin, enda eest vastutamine, enesemotivatsioon ja vastutustundlik kodanik olemine. Samuti on antud klastrile iseloomulik see, et valitud on ka mitmeid teisi pädevusi.

II klastrisse kuulub 279 indiviidi, antud klastrit võib tinglikult nimetada **"passiivsuse" klastriks**. Sellesse klastrisse kuuluvate noorte puhul on valitud väga vähe pädevusi ning klastri keskmised hinnangud on madalad.

III klastrisse kuulub 201 indiviidi, tegemist on selgelt eristuva klastriga, mida iseloomustab viis pädevust: enesemotivatsioon, enesehinnang, otsuste tegemine, eesmärgi seadmine ja probleemide lahendamine. Antud klastrit võib kokkuvõtlikult nimetada **individuaalse ensearendamise ja enesejuhtimise klastriks.**

IV klastris on 162 noort. Antud klastri puhul on kõige sagedamini märgitud enesemotivatsiooni, otsuste tegemist, probleemide lahendamist, eesmärgi seadmist, enda eest vastutamist, planeerimist/organiseerimist, kuid ka kriitilist mõtlemist, koostööd ja kommunikatsiooni. Nimetatud klaster on suhteliselt sarnane kolmandale klastrile ning eristub eelkõige sotsiaalsete ja kommunikatiivsete oskuste suurema olulisuse poolest.

Vaadates klastrite sissemist profiili ning uurides millised noored kuuluvad ühte või teise klastrisse, tuleb esile, et I klastrisse "sotsiaalsete ja suhtlemisoskuste arendamine" kuuluvad pigem nooremad põhihariduse või lõpetamata põhiharidusega noormehed, II klastri "passiivsed" puhul ei tule esile väga eristuvad sotsiaaldemograafilist profiili, küll aga on nende seas võrreldes teiste klastritega proportsionaalselt rohkem noori, kelle puhul eesmärk oli täpsustamisel. III klastrisse kuuluvad noored, keda iseloomustab keskmisest mõnevõrra kõrgem haridustase (st kuigi kõrgharidusega noori osaleb programmis vähe, siis nendest 63% kuulub antud klastrisse), nende seas on proportsionaalselt rohkem naisi ning nad on keskmiselt pigem vanemas vanusgrupis. IV klastri puhul on iseloomustavaks märksõnaks töötus ehk nende seas on proportsionaalselt rohkem noori, kelle taustaiseloomustuses on märgitud mittetöötamine (töötus, mitteaktiivne) kui oluline tegur.

Esmatulemused programmi läbimise edukuse osas

2016. aasta lõpu seisuga oli programmi viimase – neljanda - läbinud 230 noort. See tähendab, et nende liitumisest programmiga on möödunud 6 kuud. Seega tuleb järgneva analüüsi tulemuste tõlgendamisel arvesse võtta, et tegemist on suhteliselt väikse rühmaga ning programmi edukusele saame anda lõpliku hinnangu alles tulevikus, mil programmi on läbinud suurem arv noori. Lisas 1 on tabelis 5 toodud noorte jaotus nende hetkestaatuse ja –tegevuse alusel 6 kuud pärast programmi sisenemist. 56% programmi läbinud noortest on asunud tööle ja 21% õpib tasemeõppes; 4% noortest on Kaitseväes ajateenistuses ning sama palju noori on rasedus- või lapsehoolduspuhkusel. Järgnevalt keskendume nendele noortele, kes programmi lõppemise järgselt töötavad ja õpivad. Jooniselt 20 ilmneb, et neidude hulgas on tööle asumise protsent kõrgem kui seda noormeeste puhul, samuti võib andmete põhjal väita, et mida vanem on programmis osalev noor, seda suurema tõenäosusega ta saab tööle. Nooremate NEET-noorte puhul on positiivseks tulemuseks õpingute jätkamine.

Kuni 18-aastastest noortest aga 63% jätkab oma õpinguid tasemeõppes. Samas tuleb arvesse võtta millise eesmärgiga noor endale ise seadis ja kas see eesmärk on realiseerinud. Seetõttu analüüsime eesmärgi ja tulemuse omavahelist seost.

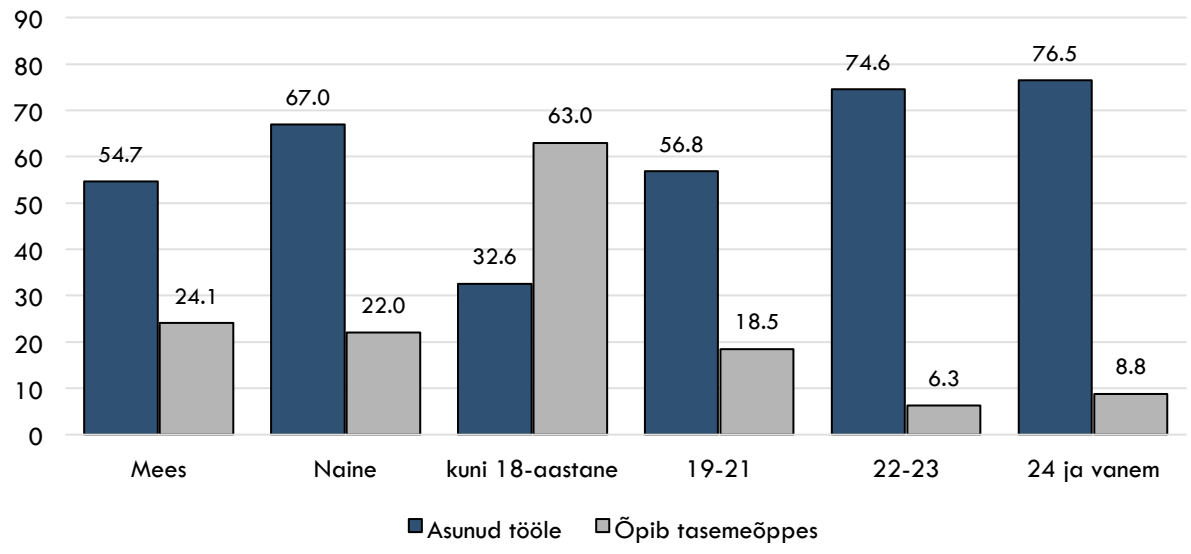

Joonis 20. Noorte osakaal, kes 6. kuu möödudes on asunud tööle või õppima soo ja vanuse lõikes, % (n=230).

Joonisel 21 tuleb selgelt esile, et lihtsamini on kulgenud tööle saamise eesmärgi täitmine. **Nendest noormeestest, kes seadsid endale eesmärgiks saada tööle, on selle täitnud 71%, neidudest 86%.** See võib viidata sellele, et programmi tugi tööle saamisel omab suuremat positiivset efekti tütarlaste jaoks, kuid kindlamate järelduste tegemiseks on vaja rohkem andmeid. Ka hariduse jätkamise puhul

näivad tütarlapsed olevat edukamad kui noormehed. Nimelt neidudest, kes püstitasid endale programmi alguses eesmärgi jätkata õpinguid, on seda tegemas 60%, seevastu noormeestest 54%.

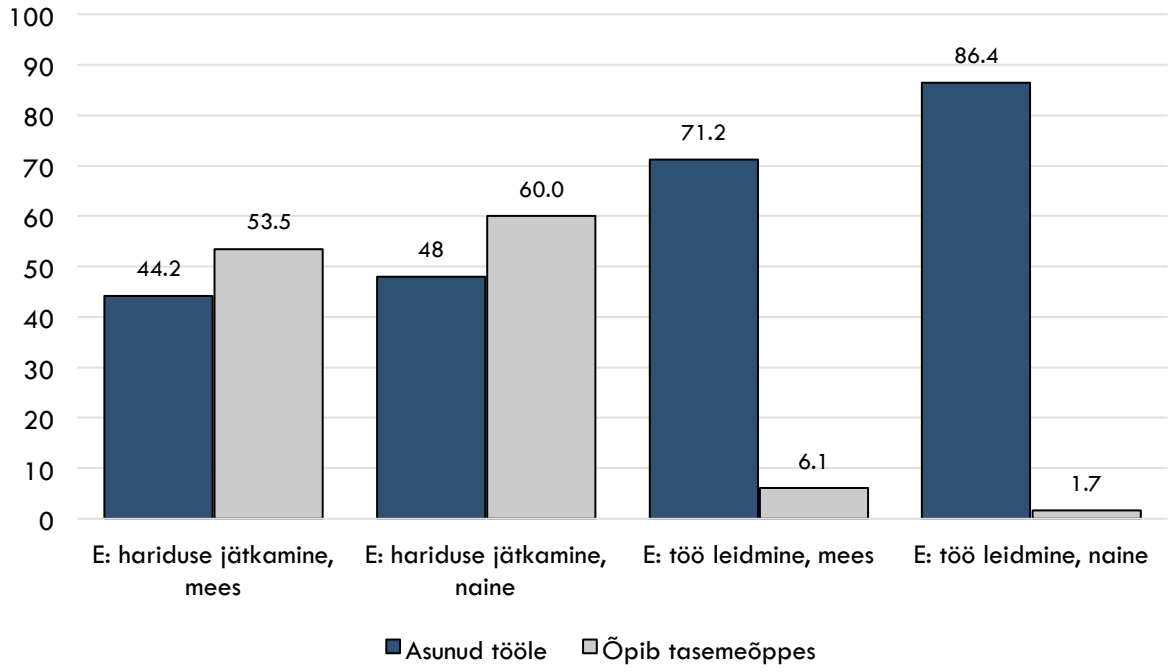

Joonis 21. Eesmärgi ja programmi läbimise tulemi omavaheline seos meeste ja naiste lõikes, % (n=230)

Ühelt poolt võib seda põhjendada õpingute jätkamise võimaluse sesoonsusega, st vastuvõttu ja õppima asumist ei võimaldata aastaringselt. **Küll aga on näha, et kuigi eesmärk võis olla hariduse omandamine, siis suhteliselt palju noori on hoopis asunud tööle.** Seega neil ei ole küll täidetud oma põhieesmärk, kuid nad on saanud välja NEET staatusest. Samuti ei ole need eesmärgid vastandlikud ja üksteist välistavad, vaid täiendavad üksteist. Reaalses situatsioonis ja NEET-noore statuses võib tööle asumine olla ainus vahend haridustee jätkamiseks.

Kokkuvõtteks

Noortekeskuste TUGILA programmi töö on kestnud natuke üle aasta, selle aja jooksul on programmiga ühinenud üle 2000 noore ja esimesed noored on jõudnud edukalt programmi lõpetamiseni ja väljunud ka NEET-noore staatusest.

Käesolev analüüs tugines programmi logiraamatute sissekannete käigus tekkivatele andmetele. Antud aruandes keskendusime TUGILA programmi kaasatud noorte sotsiaaldemograafilise profiili, riskitegurite, programmiga saavutatavate eesmärkide ja tegevuste ning eesmärgi saavutamise efektiivsuse selgitamisele.

Analüüsist ilmneb, et TUGILA programmi kaasatud noorte seas on **kõige enam põhihariduse või lõpetamata põhiharidusega nooremaealisi noormehi**. Statistikaameti poolt esitatavas ametlikus statistikas on aga kõige arvukamaks NEET-noorte sotsiaal-demograafiliseks grupiks 24-29-aastased noored naised. Tulemuste erinevus on tingitud eelkõige andmete kogumise iseärasusest, kus tuleb silmas pidada, et TUGILA logiraamatus kajastuvad vaid programmi haaratud noorte andmed, mis ei ole esinduslik kõigi mittetöötavate ja –õppivate noorte üldkogumile. Esindusliku statistika kogumine pole ka TUGILA eesmärgiks. Ametliku statistika ja logiraamatu andmete erinevus näitab pigem avatud noortekeskuste tegevussuunda, kus esimeses järjekorras püütakse kaasata mõneski mõttes kõige problemaatilisem sihtrühm – nooremaealised hariduseta noormehed.

Loogiraamatusse kantud olulisemad riskifaktorid: madal haridus ja ebasoodsas piirkonnas elamine, on selges kooskõlas üldiste arusaamade ja hoiakutega. Ka peamised tegevuseesmärgid: haridustee jätkamine ja töö leidmine on igati asjakohased ja kooskõlas rahvusvahelise praktikaga.

Logiraamatu andmed tõendavad, et vaatamata suhteliselt lühikesele tegevusajale on TUGILA-programm olnud edukas ja tulemuslik. Põhjalikumaid järeldusi programmi efektiivsuse kohta saab teha alles siis, kui programmi on läbinud praegusest tunduvalt suurem hulk noori.

Kuigi NEET-noori puudutavate andmete kogumine ei ole TUGILA eesmärk, võimaldavad kogutavad andmed tõenduspõhiselt hinnata programmi käiku ja tulemuslikkust. Seega tuleks programmile jätkuvalt panustada logiraamatusse fikseeritavate andmete usaldusväärsusesse ja kvaliteeti.

LISA 1.

Tabel 1. Noorte hariduslik taust logiraamatu sissekannete alusel, seisuga 31.12.2016

	JAOTUS HARIDUSE KOHTA OLEMASOLEVA INFO ALUSEL (n ja %)	**LÕPETAMATA HARIDUS ja ÕPPIMINE (n)**	**POOLELIJÄÄNUD HARIDUSTASE (n)**
Noorte arv kokku 1778	Hariduse kohta andmed puuduvad 308/17,3%		
	Lõpetamata haridus 395/22,2%	Õpib 16	Põhiharidus 157 Üldharidus 81 Kutseharidus 100 Kõrgharidus 27 Info puudub 30
	Alg-või põhiharidus 530/29,8%	Lõpetamata haridus 122 Õpib 34	Põhiharidus 38 Üldharidus 34 Kutseharidus 48 Kõrgharidus 2
	Üldkeskharidus 183/10,3%	Lõpetamata haridus 29 Õpib 4	Põhiharidus 3 Üldharidus 13 Kutseharidus 3 Kõrgharidus 7
	Kutseharidus 234/13,2%	Lõpetamata haridus 31 Õpib 7	Põhiharidus 7 Üldharidus 6 Kutseharidus 7 Kõrgharidus 5
	Kõrgharidus 71/4%	Lõpetamata haridus 5 Õpib 1	Kutseharidus 2 Kõrgharidus 3
	Hetkel õpib 57/3,2%	Põhiharidus 37 Üldharidus 12 Kutseharidus 4 Kõrgharidus 1 Märkimata 3	

Tabel 2. Programmi eesmärk, eesmärgini jõudmise aeg ja eesmärgini jõudmist toetavad tegevused.

		Indiviidide arv	Protsent
2. faasi lõpus sõnastatud eesmärk	Ebasoodsast olukorrast väljumine	108	7,1
	Eesmärgi täpsustamine	282	18,4
	Hariduse jätkamine	589	38,5
	Töö leidmine	551	36
	Kokku	1530	100
3. faasis prognoositud eesmärgini jõudmise aeg	1 kuu	113	13,1
	2-3 kuud	331	38,4
	4-6 kuud	387	44,9
	Pikemaajalisem	31	3,6
	Kokku	862	100
Ressursside vajadus	Individuaalne lähenemine	694	57,4
	Grupitegevus	128	10,6
	Grupinõustamine	34	2,8
	Suunamine partnerite juurde	157	13,0
	Mentor	181	15,0
Tegevuskaart	Haridus	474	39,2
	Tööturg	538	44,5
	Ettevõtlus	22	1,8
	Isiklik	106	8,8
	MFÕ	20	1,6
Tegevuskaart, lisavalikud	Asjaajamisoskused	244	20,2
	Eluviis	187	15,5
	Isemajandamine	200	16,5
	Koolitus	161	13,3
	Positiivsed kogemused	407	33,6
	Soovide teadvustamine	390	32,2
	Taristu	8	0,7
	Toetusvõrgustik	296	24,5
	Tööharjumus	248	20,5
	Töövõimalused	435	36,0
	Võimekus	139	11,5
	Õppimisvõimalus	417	34,5

Tabel 3. Arendavate pädevuste valik (seisuga 31.12.2016).

	n	%
Enesemotivatsioon	523	43,2
Eesmärgi seadmine	479	39,6
Otsuste tegemine	451	37,3
Probleemide lahendamine	417	34,5
Enesehinnang	397	32,8
Enda eest vastutamine	348	28,8
Sotsiaalsed oskused	344	28,4
Planeerimine/organiseerimine	323	26,7
Tööharjumus	287	23,7
Koostöö	287	23,7
Enesedistsipliin	285	23,6
Vastutustundlik kodanik	267	22,1
Õppima õppimine	266	22
Tegevuste mõju	258	21,3
Kriitiline mõtlemine	241	19,9
Teistega arvestamine	241	19,9
Stressijuhtimine	236	19,5
Kommunikatsioon	227	18,8
Konfliktide lahendamine	211	17,4
Meeskonnatöö	206	17
Tervisliku eluviisi valikud	199	16,4
Tark ressursside kasutus	185	15,3
Elastsus/kohanemine	173	14,3
Informatsiooni haldamine/salvestamine	161	13,3
Vabatahtlikkus	152	12,6
Iseloom/olemus	134	11,1
Isiklik turvalisus	127	10,5
Empaatia	126	10,4
Erinevuste aktsepteerimine	95	7,9
Juhtimine	90	7,4
Panustamine gruppi	90	7,4
Teiste heaolusse panustamine	88	7,3
Jagamine	84	6,9
Turundusoskused	83	6,9
Haiguste ennetus	41	3,4

Tabel 4. Noorte tegevus peale programmi lõppemist.

4. faasis on 230 indiviidi	N	%
Keeldub vastusest	2	0,9
Eesmärk ei ole saavutatud	4	1,7
Asunud tööd otsima:	8	3,5
…. registreeritud töötukassas	*3*	*1,3*
…. sotsiaalmeedia kaudu	*2*	*0,9*
…. otsib tööd sugulaste kaudu	*4*	*1,7*
…. on pöördunud tööandja poole	*3*	*1,3*
…. on lisanud tööotsimiskuulutuse	*2*	*0,9*
…. on pöördunud töövahendusfirma poole	*0*	*0*
Asunud tööle	138	60
…. On FIE	*2*	*0,9*
….on loonud OÜ	*3*	*1,3*
…. Asunud tööle tööandja juures	*131*	*57*
Ebasoodsa olukorra mõju on muutunud	6	2,6
Esitas avalduse kooli, kuid vastus ei ole veel saabunud	1	0,4
Esitas avalduse kooli, ootab kooli algust	1	0,4
Kandideeris tööle ja vastus ei ole veel saabunud	0	0
Läbitud konkurss tööle saamiseks, algusaeg ei ole veel saabunud	0	0
Osaleb erajuhendamisel väljaspool haridussüsteemi	0	0
Osaleb eratundides haridussüsteemi sees	0	0
Osaleb huvihariduses	2	0,9
Osaleb kursustel	3	1,3
Osaleb tööpraktikal	2	0,9
Sõjaväes	9	3,9
Sünnitus- või vanemapuhkusel	9	3,9
Töötas, kuid katkestas	7	3
Õpib tasemeõppes	52	22,6
Õppis kuid katkestas	0	0

Noorte Tugila taust

Noorte Tugila on Eestis rakendatav tegevuskava 15-26 aastatele õppimise või tööga hõivamata noortele. Aastateks 2015-2018 on MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse (Eest ANK) poolt koostatud Noorte Tugila tegevuskava, mis võimaldab neil aastatel toetada umbes 8800 õppimise või töötamisega hõivamata noort vanuses 15-26.

Noorte Tugila on osa Euroopa Liidu poolt algatatud Eesti Noortegarantii riiklikust tegevuskavast, mille eesmärgiks on töö kaotanud või koolist lahkunud noortele võimalikult kiire naasmine ühiskonnaellu. Noortekeskuste Noorte Tugila programmi tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ raames.

Noorte Tugilad asuvad üle kogu Eesti. Riik jaotub piirkondadeks, millest iga alla koonduvad mitu kohalikku omavalitsust. Hetkel on programmiga ühinenud pea 50 noortekeskust, kellest igaüks suudab tegutseda kuus kuni 30 noorega. Jälgime, et igas Tugilas saaks nõu ja abi vähemalt 53-70 noort aastas. Probleemsematele piirkondadele pakume mahukamat tuge.

Noorte Tugila noorsootöötajad toetavad noori, aidates neil oma soovides selgusele jõuda. Lisaks kogemuste saamisele noorsootöö kaudu aitavad Tugilad noortel luua kontakte haridusasutuste, organisatsioonide ja tööandjatega. Noorsootöötaja on osa noore haridustee jätkamist või tööturule sisenemist soosivast võrgustikust. Iga noor osaleb programmis oma vajadustele vastavalt kuni pool aastat. Osalusaja lõppemisel hoitakse noorega kontakti veel vähemalt kuue kuu jooksul.

Kogu programm dokumenteeritakse Noortekeskuste Logiraamatus, mis annab hea ülevaate noore väljakutsest sisenemisel tööellu.

Lisainfo:

Programmijuht Heidi Paabort, heidi.paabort@ank.ee, tel. 58091010

Sisuline juht Kerli Kõiv, kerli.koiv@ank.ee, tel. 5558 3134

Tehniline assistent, Logiraamatu juht Ivika Uslov, ivika.uslov@ank.ee, tel. 5808 4101

Lisainfo: www.tugila.ee

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

entk
Eesti Noorsootöö Keskus

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Eesti
Avatud
Noortekeskuste
Ühendus